

# De Journalist

België-Belgique  
P.B.  
8900 IEPER 1  
3/8136


Afgiftekantoor Ieper

WJ naar  
Résidence Palace:  
nieuw adres zie p. 5

RUG: bedrijf in herstructurering

Uitstapregelingen voor journalisten

'Journalisten moeten gerechtelijke techniciteit kennen'



## Een geslaagde start als zelfstandige!

### U wil een eigen zaak beginnen of een vrij beroep uitoefenen?

Dan weet u natuurlijk graag wat u te  
wachten staat, hoe uw sociaal statuut in  
mekaar zit, welke uw rechten en  
plichten zijn!

Wil u deskundige begeleiding en advies  
bij de start en de groei van uw zaak?

Wij helpen u graag met de administratieve  
voorbereiding van uw zelfstandige

beroepsactiviteit en dit nog steeds  
**aan de laagste  
administratiekosten, 3 %.**

Wil u hierover meer inlichtingen, aar-  
zel dan niet en bel ons vandaag nog!

Fonne Bauwens  
hoofd marketing  
tel. 03-829 23 82  
Sneeuwbeslaan 20  
2610 Wilrijk



# ACERTA

Sociaal Verzekeringsfonds

### U kan ook terecht op een van onze vestigingen

9300 AALST  
Gentsestraat 123  
tel. 053-21 38 59  
fax 053-77 76 12  
Hilde Vanderstappen

1160 BRUSSEL  
Tervurenlaan 463  
tel. 02-773 16 40  
fax 02-773 16 03  
Kurt Vertenten

3500 HASSELT  
Kunstlaan 16  
tel. 011-24 94 30  
fax 011-23 19 71  
Paul Holemans

2500 LIER  
Gasthuisvest 9  
tel. 03-491 84 34  
fax 03-491 84 44  
Frieda Weyns

8800 ROESELARE  
J. v. Arteveldestr. 9A  
tel. 051-24 66 27  
fax 051-26 08 91  
Johan Vandenbroucke

2610 WILRIJK  
Sneeuwbeslaan 20  
tel. 03-829 23 51  
fax 03-829 23 86  
Raymond Persoons

9200 DENDERMONDE  
Noordlaan 148  
tel. 052-21 92 11  
fax 052-22 08 82  
Dirk De Moor

8500 KORTRIJK  
Grote Markt 19  
tel. 056-21 93 21  
fax 056-21 93 29  
Rudy Roussel

2800 MECHELEN  
Van Benedenln. 73  
tel. 015-40 42 40  
fax 015-40 42 41  
Jan Poschet

9100 ST.-NIKLAAS  
Plezantstraat 56  
tel. 03-780 74 50  
fax 03-780 74 49  
Pascal Thuy

8000 BRUGGE  
Langestraat 21  
tel. 050-33 50 28  
fax 050-34 61 34  
Huub Baert

9000 GENT  
F. Laurentplein 17  
tel. 09-264 12 20  
fax 09-264 12 13  
Johan Jongbloet

3000 LEUVEN  
Diestsevest 14  
tel. 016-24 52 19  
fax 016-24 52 40  
Stef Van Attenhoven

8400 OOSTENDE  
Ieperstraat 10-12  
tel. 059-55 26 07  
fax 059-55 26 99  
Rita De Deyne

2300 TURNHOUT  
Patersstraat 100  
tel. 014-40 02 50  
fax 014-40 02 54  
Michel Celis

Magazine van de Vlaamse  
Vereniging van  
beroepsJournalisten

2de jaargang  
18 december 2001, nummer 43  
Verschijnt veertiendaags

#### Redactieraad

Jan Backx  
Laurent Coppens  
Pol Deltour  
Farid El Mabrouk  
Wout Pittoors  
Luc Standaert  
Luc Vanheerentals  
Pol Van Mossevelde

#### Redactie en coördinatie

Ann Deceunynck  
Internationaal Perscentrum Vlaanderen  
Grote Markt 40  
2000 Antwerpen  
Tel. 03/290 63 73 - 0478/38 10 35  
Fax 03/232 21 30  
de.journalist@pandora.be  
ann.deceunynck@euronet.be

#### Abonnementen en advertenties

Lisbeth Moons  
Vlaamse Vereniging van  
BeroepsJournalisten  
Résidence Palace  
Blok C - Lokaal 2232 (2<sup>de</sup> verdieping)  
Wetstraat 155  
1040 Brussel  
Tel. 02/235.22.70  
Fax 02/235.22.72  
avbb@belgian-journalist.be

#### Vormgeving

Prepress Publiwest

#### Drukkerij

Publiwest N.V.  
Drukkerij Sansen  
Nijverheidslaan 5  
8970 Poperinge  
Tel. 057/33 67 21  
Fax 057/33 40 18



Lid van de Unie van Uitgevers van de  
Periodieke Pers



VLAAMSE  
VERENIGING VAN  
BEROEPSJOURNALISTEN

## Degradatie

Groot-Bijgaarden, vorige zaterdagavond. Het loopt tegen negenen, wanneer directie en personeelsdelegatie zich kunnen vinden in een voorakkoord over de sanering bij de Vlaamse Uitgevers Maatschappij (VUM). Of we dit akkoord nu ook gaan verdedigen ten overstaan van het voltallige personeel, wil gedelegeerd bestuurder Jo Van Croonenborch weten. Tja, wat antwoord je daarop, wanneer het er eens te meer op neer komt dat een hele generatie van oudere journalisten met klem gesommeerd wordt om de redactieposities te ontruimen en het er alle schijn van heeft dat de vacatures zullen ingenomen worden door schijnzelfstandigen ?

Natuurlijk, de schade is beperkt gebleven. Daar dienen sociale onderhandelingen nu eenmaal voor, te meer omdat die voor de VUM-directie een absolute must waren om van de overheid een verlaging van de brugpensioenleeftijd te verkrijgen. En dus werden de vertrekleeftijden, die de directie in haar Pegasus-plan nog lineair op 52 had gesteld, duchtig aangepast. In het bereikte compromis moeten journalisten van 52 jaar 4/5 gaan werken. Vanaf 53 moeten ze halftijds werken. Op 57 jaar wacht het onverbidde brugpensioen. Voor de arbeiders en bedienden bij de VUM is de brugpensioenleeftijd uiteindelijk op 54 gelegd, en de leeftijd om halftijds te gaan werken op 52. Telkens kan men opteren voor een ruimere vorm van loopbaanvermindering. Kiest men voor niets, dan volgt een ontslag volgens de formule-Claeys.

Op die manier worden bij de journalisten de jonge vijftigers wel gedeeltelijk ontzien, maar makkelijk om slikken maakt dat de pil nog altijd niet. Ook al omdat de VUM-directie zich in haar saneringsdrang meer dan eens verliet op de asociale voorbeelden van haar rechtstreekse concurrent. Brugpensioen voor midden-vijftigers ? Ach, dat doet de Persgroep toch al jaren ? Zelfstandigen inschakelen voor de regioberichtgeving ? Zolang de Persgroep niet lastig gevallen wordt door de Sociale Inspectie, mogen wij ook. Het échte alarmerende van de voorbije onderhandelingen bij de VUM was pas dat gedelegeerd bestuurder Van Croonenborch het niet eens zag zitten om over deze sociale pijnpunten nog maar te praten met de andere uitgevers. Daarmee lijkt de sociale degradatie van het journalistenstatuut in Vlaanderen steeds meer een feit. Met alle gevolgen voor de nieuwsvoorziening die dat heeft.

Kortom, het VUM-akkoord voorleggen aan het personeel zullen we donderdag en vrijdag zeker doen. Maar met veel entoesiasme zal dat niet zijn. En voor echte oplossingen zullen we maar eens te meer bij goedmenende politici aankloppen.

Pol Deltour



Foto: Johan Van Cutsem

*De raad van bestuur  
en het secretariaat van de  
VVJ, en de redactie van  
De Journalist, wensen  
alle leden en lezers een  
feestelijk jaareinde en  
een vreugdevol 2002.*

# Inhoud

## Uit de vereniging

VWJ verhuist **5**

## Dossier

Ook RUG wordt bedrijf in herstructurering **5**

Concentra pompt geen geld meer in Mao **6**

F.E.T.: verhoogde werkdruk?

Een waardig einde aan de loopbaan **7-8**

## Uit de vereniging

Oude persdocumenten nog even geldig **8**

## Actueel

Journalisten en rechtbank: een werkbaar evenwicht? **9**

Zelfstandige fotografen in het verzet **10**

## Uit de vereniging

Werkgroep zelfstandigen vergadert met VWJ-voorzitter **10**

## Actueel

Lezersbrief: Toeschouwer of acteur? **11**

## Onder Embargo

**11**

## Actueel

Reddy De Mey: Journalist met fruitmand moest ook beelden maken **12**

## Mens achter het nieuws

Rudy Vranckx of de man die werkt als hij niet werkt **13**

## Actueel

Hugo De Ridder en Karel Anthierens: 'Op deze kleiduiven mag geschoten worden' **14**

Foto: Johan Van Culsem



De dure prijs van krantenpapier speelt uitgevers dagelijks parten. De nieuwsconsument kan oud krantenpapier soms nog wel een nieuwe waarde geven...

# Dossier: kranten herstructureren

## Ook RUG wordt bedrijf in herstructurering

Marc Vangeel: 'Wij hopen op spontaan vertrek van ±54-jarigen'

*De Regionale Uitgeversgroep (RUG) wil zo snel mogelijk het statuut aanvragen van bedrijf in herstructurering. De kranten Het Belang van Limburg en de Gazet van Antwerpen zullen moeten afslanken. Dat nieuws werd door de RUG-top bekendgemaakt op het moment dat de VUM de ergste crisis uit haar geschiedenis meemaakt, en dat het al lang geen geheim meer is dat heel de krantensector, in binnen- en buitenland, in nood is.*

Ann Deceunynck

Met een RUG-persbericht op 5 december werd het bericht gelanceerd dat de beslissing tot het verderzetten van een besparingsplan noopt tot maatregelen op drie vlakken: personeel, kostenbeheer en werkprocessen. 'Het optimaliseren van activiteiten en arbeidsprocessen zal op termijn leiden tot een verhoogde efficiëntie, waarbij het werknemerspotentieel en de competenties maximaal worden ingezet. Naakte ontslagen worden maximaal vermeden.'

Afgevaardigd-bestuurder Marc Vangeel licht toe dat de huidige moeilijkheden heel recent zijn. 'Wij hebben het afgelopen jaar géén verlies gemaakt. Om onze toekomst veilig te stellen, willen wij zo snel mogelijk een bedrijf in herstructurering worden. Onze inkomsten zijn sterk teruggeslagen. Van alle advertenties, vooral themareclame en rubriekadvertenties, en jobaanbiedingen, is het aanbod veel kleiner geworden. En we voorzien niet onmiddellijk een herstel. De problemen zijn ontstaan in 2001. Sedert het voorjaar zijn wij gestopt met ons groeiscenario. Het is onze overtuiging dat we héél voorzichtig moeten zijn. Elk bedrijf kan zich eraan verwachten dat er een breuk komt in de groeicijfers.'

'De besparingen op papier die mogelijk waren, hebben we al doorgevoerd. Het aantal pagina's is gereduceerd. We proberen efficiënter met papier om te springen. Daarvoor hebben wij afspraken gemaakt met de redacties van onze beide kranten. In alle vrijheid hebben zij de nodige beslissingen genomen. De redactie van Het Belang heeft zelfs in deze omstandigheden een rubriek 'Goed Nieuwskrant' bijgemaakt. Bij de Gazet werden vooral lay-outmatige wijzigingen doorgevoerd. De maatregelen waren absoluut noodzakelijk om niet in de afgrond te belanden het afgelopen jaar. Wij werken hier niet aan een sterfhuiscombinatie. Al onze plannen zijn in het voordeel van efficiëntie.'

'Wat het personeel betreft, hopen wij dat er een aantal van onze personeelsleden die in juni 2002 de leeftijd van 54 jaar bereikt zullen hebben, vrijwillig zullen vertrekken. Op basis daarvan zullen we evalueren wat er verder moet gebeuren. Wij hebben in 2001 nog

maar heel weinig aanwervingen gedaan. Eén enkele toch nog wel. Een bedrijf is immers continu in beweging. Bepaalde functies moeten onmiddellijk ingevuld worden als ze - soms onverwacht - vrij komen.'

### Vroeger in uitstapregeling

Karel Mertens, HR-manager, beklemt oont dat de directie van de RUG niet gefixeerd is op de redactie. 'Op de redactie hebben wij nu een goeie mix van journalisten uit alle leeftijdscategorieën. Van de in totaal pakweg 690 full-time equivalent personeelsleden die we momenteel hebben, willen we naar ongeveer 630. Ik benadruk dat dit een dynamisch cijfer is. Over de modaliteiten moeten wij met de syndicale delegaties nog rond de tafel gaan zitten. Vermoedelijk zullen een aantal mensen zelf vervoegd willen uitstappen als ze vroeger in een uitstapregeling terechtkunnen. En er is toch ook altijd nog iets als spontaan verloop. Via de Ondernemingsraad hebben wij onze boodschap vrij goed kunnen overbrengen. Dat is ook zo naar de personeelsleden vertaald. Ze hebben het goed begrepen.'



## VVJ verhuist

Op dinsdag 18, woensdag 19 en donderdag 20 december is/was het VVJ-secretariaat moeilijk te bereiken. Gedurende drie dagen wordt/werd er verhuist naar de nieuwe stek op de tweede verdieping in het Résidence Palace. Vanaf heden wordt het nieuwe adres waarop u de beroepsvereniging kan bereiken:

VVJ/AVBB, Résidence Palace, Blok C - Lokaal 2232 (2de verdieping), Wetstraat 155, 1040 Brussel.  
Tel.: 02/235.22.70 - Fax: 02/235.22.72  
E-mail: avbb@belgian-journalist.be.

# Dossier: kranten herstructureren

## Concentra pompt geen geld meer in Mao

*Ernest Bujok: Ons business-plan was geënt op internet*

*Concentra heeft beslist geen geld meer te investeren in internetmagazine Mao. Ernest Bujok, lid van het directiecomité van Concentra en Mao-bezieler van het eerste uur, licht toe waarom. 'Twee jaar geleden wilde Danny Ilegems met een internet-magazine beginnen.'*

'Onmiddellijk hadden wij vrij duidelijke ideeën rond het project. Het zou in het Nederlands en in het Engels aangeboden worden. Eén van de sterkmakers zou onderzoeksjournalistiek zijn. Concentra had daar belangstelling voor. We hebben een goeie ploeg samengesteld die iets lezenswaardigs afleverde.

Hoe zouden we bezoekers voor onze site aantrekken? Dertig tot veertig miljoen reclame per jaar, een normaal budget, zouden we investeren in een gratis magazine. We dachten dat dat de beste reclame zou zijn. Eerst wilden we de gedrukte Mao op vrijdagmiddag in de bakjes van Metro gaan leggen. Zo begonnen we ook. We haalden 3.000 tot 4.000 bezoekers per dag naar onze site. Maar wat bleek? Iedereen was bijzonder gehecht aan papier.

Maar ons business-plan was geënt op internet. En daar is de markt intussen helemaal opgedroogd. Er boden zich twee mogelijkheden aan. Ofwel konden we dat tweede jaar nog uitzitten, misschien failliet gaan en onze afspraken helemaal niet meer nakomen. Ofwel konden we het signaal geven er nu mee te stoppen. We hebben voor die laatste oplossing gekozen. Misschien duikt er nog een oplossing op.

De sfeer is goed. Uit de honderden mails die sedert het bekend worden van de beslissing bij Mao binnenkomen, kunnen we afleiden dat ons publiek zelfs bereid is te betalen voor Mao. Nu kijken we dus even de kat uit de boom, en willen graag praten met wie kaas gegeten heeft van magazines uitgeven. De opstartkosten zijn gemaakt. En sympathie is er genoeg!

### *Een vak apart*

'Wat mij in de afgelopen jaren verbaasd heeft, is de nijd van zoveel journalisten. Ik ging ervan uit dat de journalisten die bij Concentra

werken, verheugd zouden zijn over het initiatief van Mao. Maar niets was minder waar. En ook buiten de RUG hebben we argwaan en achterdocht ontmoet. Wij kregen alsmat vragen als: 'Hoe gaan ze dat betalen?' Dat journalisten zich tot op zekere hoogte associëren met het bedrijf waar ze voor werken, is sympathiek.

Maar journalistiek is toch een vak apart. Journalisten worden verondersteld 's nachts op café te gaan. Voor Mao hebben we journalisten moeten weggooien op andere redacties. Uiteraard moeten wij ze dan ook iets méér bieden dan wat de CAO voorschrijft. Voor mij waren de Mao-journalisten nog echte onderzoeksjournalisten, waar bijvoorbeeld jongeren zich op kunnen richten. Journalisten zijn de vierde macht. Ze vormen een maatschappelijk belangrijke beroepsgroep. Zij zijn toch diegenen waar burgers nog naartoe kunnen, als ze nergens anders meer terecht komen ...' (AD)

## F.E.T.: verhoogde werkdruk?

Natuurlijk lijdt ook de Financieel-Economische Tijd onder de stijgende papierprijs, de stagnatie van het abonneestand en de terugval in de advertenties. Dat is blijkbaar slecht nieuws geworden voor een aantal losse medewerkers van de krant. Vooral de culturbijlage moet rijden en omzien en over het algemeen is de werkdruk op de "vasten" verhoogd. Toch was het de voorbije maanden niet allemaal kommer en kwel. Een lid van de hoofdredactie wijst erop, dat het aantal vaste medewerkers van de elektronische nieuwsdienst van de F.E.T. op vrij korte tijd van 5 naar 10 gestegen is. (WP)

100.000

**ZIN OM 100.000 FRANK  
OP ZAK TE STEKEN?**

**NEEM DEEL AAN DE PERSPRIJS 2002  
VAN DE PROVINCIE VLAAMS-BRABANT**



PROVINCIE  
VLAAMS-BRABANT

Misschien maakte u de afgelopen twee jaren wel een radio- of televisiereportage over Vlaams-Brabant. Een doorwrochte analyse van de taalfaciliteiten in de Vlaamse Rand, een reportage over het economisch weefsel rond de luchthaven, een luchtig verslag over een regionaal initiatief...

Eik audiovisueel werk dat bijdraagt tot een betere beeldvorming van de provincie Vlaams-Brabant (bestuur en/of regio) en dat in 2000 of 2001 werd uitgezonden door de Vlaamse of regionale radio of televisie kan meedingen.

**Kandidaturen zijn welkom tot eind januari 2002.**

Meer inlichtingen, reglement en deelnemingsformulier bij de Provincie Vlaams-Brabant, Informatiedienst, Dienststeenvoeg 57, 3010 Leuven, tel. 016-26 71 64, kbruggem@vl-brabant.be, <http://www.vl-brabant.be/reglementen>

6 18-12-2001

# Dossier: kranten herstructureren

## Een waardig einde aan de loopbaan

*Brugpensioen is zodanig ingeburgerd in ons sociaal landschap, dat haast niemand de band nog legt met de werkloosheid, die erachter schuilt. Ook vakbonden beschouwen het als een eerbaar middel om werknemers van vijftig of ouder in de werkloosheid te duwen. Bij de Vlaamse Uitgeversmaatschappij wijzen de journalisten deze vorm van werkloosheid af omdat de financiële, professionele en menselijke gevolgen zwaar zijn. Het betekent in de eerste plaats meer dan een halvering van het netto-inkomen.*

Frans Wauters,  
BBTK-afgevaardigde journalisten bij Vum, 54 jaar.

Doordat het journalistenpensioen 133 procent bedraagt van een bediendenpensioen, is het rustpensioen vanaf hun 60ste vaak veel hoger dan het brugpensioen. Maar zij mogen het niet aanvragen voor hun 65ste. Zolang mogen ze als werkloze niet meer actief zijn. Voor een journalist van 55, die nog gedreven met zijn job bezig is, betekent een brugpensioen een volledige uitsluiting uit het beroep en uit de kringen die hij in zijn functie frekwenteert. Daarbij komt de financiële aderlating, die hem van een goed betaald werknemer tot een uitkeringstrekker maakt. En dat voor de laatste tien jaren van zijn loopbaan, die in betere tijden de best betaalde van een carrière waren. Hij mag niets bijverdienen, en op zijn 65ste krijgt hij waarschijnlijk die kans niet meer. Het wettelijke brugpensioen komt nu maximaal op ongeveer op 53.000 Bef. In een bedrijfs-CAO kan dat nog behoorlijk opgedreven worden. Daarvan moet 6,5 procent sociale bijdrage afgetrokken worden. Het restant blijft aan te geven op de jaarlijkse belastingaangifte. Met een tweede gezinsinkomen vallen de fiscale vrijstellingen weg vanaf een gezamenlijk inkomen van zowat 1,3 miljoen per jaar. Zonder tweede gezinsinkomen is een brugpensioen het netto inkomen. Het wordt 12 keer per jaar uitbetaald, geen sprake van vakantiegeld of eindejaarspremie. Velen kiezen er toch voor, om diverse redenen. Bij herstructureringen is het brugpensioen haast een automatisme geworden, dat de verschrikkingen van een collectief ontslag voor veel werknemers heeft weggenomen.

### Alternatief

Het plan van de directie van de Vlaamse Uitgeversmaatschappij, onder de naam Pegasus, houdt verplicht brugpensioen vanaf 52 in. De journalisten verzetten zich, gesteund door de bedienden. Bij de presentatie van het alternatief Hydra plan van de werknemersdelegatie bij Vum heb ik het brugpensioen dan ook de „professionele euthanasie, zonder toestemming van de patiënt” genoemd. Hydra is een samenraapsel van alle mogelijke middeltjes die ooit bedacht werden om het einde van een loopbaan vanaf vijftig jaar menswaardiger te maken. Het eerste middel dat opgelegd zou worden in het personeelsplan is de deeltijdse loopbaanonderbreking met 1/5 vanaf vijftig. Het systeem heet vanaf 1 januari tijdskrediet, maar er wordt aan het oude stelsel niets wezenlijks veranderd. Je werkt 80 procent en je krijgt 80 procent van je brutoloon. Ter compensatie betaalt de RVA voor die 20 procent stempelgeld. Omdat de inlevering in de hoogste belastingsschaal valt, en de toeslag van de RVA onder een gunstiger fiscaal stelsel, en vrij is van RSZ-bijdragen, valt de inlevering best mee. De tweede maatregel van Hydra is de halftijdse loopbaanonderbreking vanaf 55. Dan levert de werknemer de helft van zijn brutoloon in. De toeslag van de RVA loopt dan op tot ruim 12.000 Bef., en bovendien legt de Vlaamse regering er nog 3.000 Bef. per maand bovenop. Voor 50-plussers zijn die maatregelen niet in de tijd beperkt. In de oude regeling van loopbaanonderbreking waren ook 2/3 en 1/4 onderbreking mogelijk. Die vallen weg in de nieuwe

regeling van het tijdskrediet. De derde maatregel van het Vum-alternatief is een verplichte keuze op 58 tot conventioneel brugpensioen, of het gevraagd pensioen op 60. Hier doen de bedienden hun voordeel met het brugpensioen, dat op het niveau van hun echte pensioen ligt. De opbouw van dat pensioen loopt door tot 65. Voor de journalisten is het beter hun opzeg te krijgen die meestal toch twee jaar loopt, en dan hun echte rustpensioen te vragen. Zij mogen daarna bijklussen, zo ze dat willen. De laatste keuze is de individuele overeenkomst, voor wie zich niet in één van de formules kan schikken. Het gaat om verplichte maatregelen, die alvast op de redactie van de kranten als aanvaardbaarder overkomen dan het door de directie voorgestelde verplichte brugpensioen op 52.

### Voordelen

In de eerste plaats blijft de journalist in het Hydraplan actief in zijn vak. Hij kan op zestig een rustpensioen aanvragen dat beter is dan een brugpensioen, en mag van dan af bijverdienen. Tijdens de laatste jaren van een loopbaan brengt een verplichte halftijdse job in de regel per jaar een hoger netto loon (13,85 keer per jaar betaald) op dan een brugpensioen (12 keer per jaar betaald). Het verschil tussen beide wordt kleiner naarmate het aanbod van de werkgever voor de bijpassing van het brugpensioen beter is. In beide gevallen wordt het rustpensioen verder opgebouwd. Aantrekkelijk aan het brugpensioen is wel de mogelijkheid om voor bepaalde of onbepaalde tijd een job te aanvaarden en daarna terug te keren in het brugpensioen, met behoud van alle rechten, inclusief een pensioenopbouw. Maar hier zit nog een addertje onder het gras: de journalist mag alleen een job aanvaarden die zijn erkenning als beroepsjournalist niet in gevaar brengt. Als hij een tijdje een niet-journalistieke activiteit uitvoert, stopt voorgoed de opbouw van het journalistenpensioen, 33 procent van het gewone wettelijk bediendenpensioen. En dat kan een lelijke streep door de rekening zijn met nog tien jaar te gaan in dat stelsel. Andere systemen zoals het deeltijdse brugpensioen, en de Canada Dry oplossing, hebben bij de Vum ook op tafel geleeden, maar hebben elk hun eigen nadelen. Bij de brugpensioenregeling in het Canada Dry systeem (hier geldt de leeftijdsdrempel niet) blijft de bruggepensioneerde ingeschreven als werkzoekende, en moet hij misschien een job aanvaarden die alle plannen doorkruist. Bij een faillissement van zijn werkgever, neemt het fonds voor sluiting het wettelijke brugpensioen over, niet de toeslagen van een Canada Dry systeem. Voordeel van die oplossing: wie op zestig recht heeft op een goed rustpensioen, kan het aanvragen, een bruggepensioneerde niet. Halftijds brugpensioen levert de werknemer in de regel een paar duizend Bef. in de maand meer netto-inkomen op dan een halftijdse loopbaanonderbreking, maar die meerkost is ten laste van de werkgever. Het is waarschijnlijk rendabeler te besteden in een extra-legale pensioenopbouw.

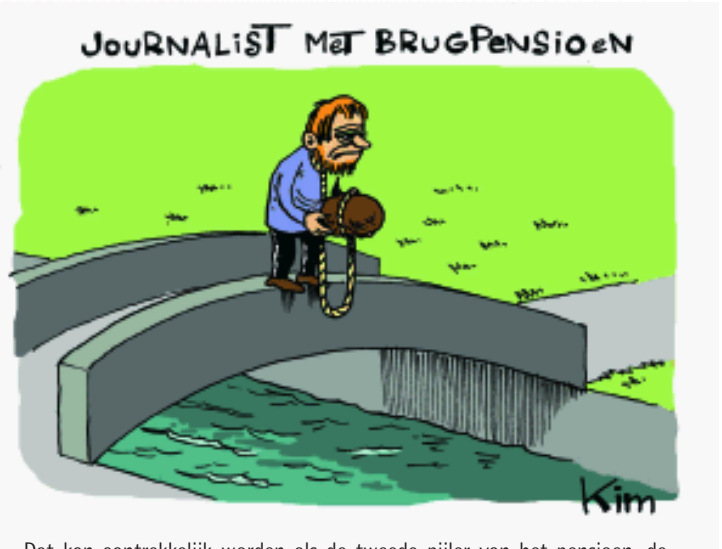
# Dossier: kranten herstructureren

## Barst in het front

In het Vum-dossier is duidelijk naar voor gekomen hoe verschillend de effecten zijn van een brugpensioen op de beroeps categorieën, en hoe dat tot belangenconflicten leidt. Vanuit de delegatie van de journalisten is geopteerd om te besparen met een combinatie van arbeidsverdelende maatregelen, alle collega's aan boord te houden en ze de „straf“ van het brugpensioen te besparen. Vanuit de arbeidersdelegatie is er druk om een brugpensioen haalbaar te maken op 55. De verlaging van de leeftijdsgrens in een herstructurering, vergt eerst ontslagen. Met 10 procent kan de leeftijd voor brugpensioen dalen van de in de sector toegestane 58 jaar tot 55 jaar, en met 20 procent ontslagen tot 52 jaar en soms nog lager. De afwijzing van het brugpensioen door de journalisten, staat het brugpensioen op 55 voor arbeiders in de weg. In een herstructurering worden de halftijds ingeleverde jobs niet meegeteld om de leeftijdsnorm voor het brugpensioen te bepalen. De overheid lokt hier ontslagen uit. Voeg daaraan toe dat een CAO voor brugpensioenen in een herstructurering maar door één vakbond moet ondertekend worden, en de spanning in dit dossier wordt tastbaar.

## Foute boel

Even duidelijk is dat we niet goed bezig zijn met deze korf vol lapmiddelen. Enerzijds klaagt de overheid (op de vingers getikt door de Europese Commissie) dat er te weinig vijftigers actief blijven. Anderzijds houdt ze een mechanisme in stand van brugpensioenen, dat collectieve ontslagen van vijftigers uitlokt. De leeftijdsgrens voor het rustpensioen blijft inmiddels op 65 jaar. Maar dat is een lachertje, want de mensen blijven vroeger uittreden. Al die verkapte werkloosheid wordt door de overheid betaald. Zou het niet verstandiger zijn om het aanvragen van een rustpensioen vanaf 60 jaar aantrekkelijker te maken? Dat is ook de regel in multinationale bedrijven als BASF, en Bayer, waar ook de top op 62 moet vertrekken.



Dat kan aantrekkelijk worden als de tweede pijler van het pensioen, de bedrijfspensioenen, door fiscale vrijstellingen aangemoedigd worden. Een veralgemeende maatregel van langzame afbouw van de werktijd vanaf 50 of 55 jaar, maar met onverminderde, of zelfs verhoogde bijdragen aan het bedrijfspensioen, zou die overgang naar een volledig pensioen verzachten, zonder veel kosten voor de overheid. Bovendien neemt de verleiding voor de werkgevers af om vijftigers vervroegd aan de deur te zetten. Waarom zouden ze tien jaar lang brugpensioen betalen om 55-jarigen met hun ervaring kwijt te raken, als die geen 10 maar nog slechts 5 jaar willen blijven, in een langzaam afbouwend werkritme? Het lijkt me een verstandiger manier om de werkzaamheidsgraad van vijftigers op te krikken dan de limiet voor iedereen op 65 te leggen, en tegelijk de poort en de schatkist open te zetten voor allerlei nepstatuten. Zulk systeem kan ook - al dan niet tijdelijk - door bedrijven worden geïntroduceerd in een soort gespreide herstructurering, met een menswaardige uitstap op 60 jaar.

## Oude persdocumenten nog even geldig

### Vlaamse beroepsjournalisten sluiten opnieuw massaal aan bij de VVJ

Pol Deltour  
Nationaal secretaris

Het ministerie van Binnenlandse Zaken is volop bezig met de maak van de nieuwe persdocumenten 2002-2006. Het VVJ-secretariaat verwacht de eerste lading op 21 december. Enkele gelukkigen zullen de documenten nog dit jaar ontvangen. Voor het gros van de beroepsjournalisten zal dit in januari 2002 het geval zijn.

Zoals bij vorige hernieuwingsrondes in het verleden, blijven de oude persdocumenten hun geldigheid behouden tot de nieuwe beschikbaar zijn. Het ministerie van Binnenlandse Zaken bereidt ter zake een circulaire voor. Deze omzendbrief, die het VVJ-secretariaat op ruime schaal zal verspreiden, zal de beroepsjournalisten toelaten in januari nog gebruik te maken van hun oude persdocumenten. Met een copietje van de circulaire in de hand zal men tevens de traditionele prijsvoordelen bij de NMBS en De Lijn kunnen bekomen.

### Lidmaatschap

Naar goede gewoonte reageerden de erkende beroepsjournalisten ondertussen massaal op onze uitnodiging om opnieuw lid te worden van de VVJ/AVBB. Zo'n lidmaatschap behelst dan ook aanzienlijke voordelen: persdocumenten, werkfaciliteiten, dienstverlening, sociaal overleg, zelfregulering. VVJ-leden ontvangen ook het magazine De Journalist en andere nuttige publicaties.

Al bij al bleef het gemor over de verhoging van het lidgeld voor 2002 binnen de perken. Beroepsjournalisten betalen voortaan 105 EURO per jaar, stagiairs 70 EURO en ereleden 75 EURO. Om en bij de 1.300 Vlaamse beroepsjournalisten sloten zich tot dusver opnieuw aan bij de VVJ. Aan Franstalige kant noteerde de AJP intussen een goede 700 lidmaatschapsbijdragen voor 2002.



## Journalisten en rechtbank: een werkbaar evenwicht?

*'Ik vind het zeer belangrijk dat de pers een accurate weergave kan garanderen van de zaken. In de hype rond de zaak Dutroux in 1996 bijvoorbeeld werden er toch wel veel fouten gemaakt door de pers. Daarmee wordt het publiek al te gemakkelijk op het verkeerde been gezet. Nadien is dit verschijnsel weer weggeëbd. Het was grotendeels te wijten aan het feit dat veel niet onderlegde journalisten plots aan gerechtelijke berichtgeving deden. Het is belangrijk dat de betrokken journalisten de techniciteit van de gerechtelijke wereld in de vingers hebben.'* Dat zegt de Antwerpse persraadsheer François Peeters.

Ann Deceunynck

Foto: Albert Seghers



Persraadsheer Nico Snelders en François Peeters

Op het Antwerpse Hof van Beroep werden op 9 november de officiële 'Algemene richtlijnen inzake gerecht en media' door gerecht en pers in gebruik genomen. Het ressort Antwerpen-Limburg heeft daarmee voor een primeur gezorgd die van kracht is in de gerechtshoven van Antwerpen, Mechelen, Turnhout, Hasselt en Tongeren. De pers, vooral de audiovisuele, weet voortaan waar ze aan toe is. Filmen mag, maar met het nodige voorbehoud. Niet overal onbeperkt. Ook de rechters weten waar ze aan toe zijn. Ze kunnen voortaan perslui met filmcamera's en fliptoestellen hun werk laten doen, zonder dat ze vrezen achteraf zelf van hun korpsoverste een donderpreek te moeten incasseren. Rechters en raadsheren, onder wie de 'persraadsheer' Nico Snelders en François Peeters, hebben iets meer dan een jaar gewerkt aan het dossier. Dit gebeurde in dialoog met betrokken journalisten en ook met de VJ. Voor alle duidelijkheid: de richtlijnen hebben betrekking op de verslaggeving over rechtbanken en hof van beroep, en hebben niets te maken met parket(woordvoerders).

- Wat was de aanleiding tot de invoering van 'richtlijnen'?

'Persraadsheer' François Peeters: Al jarenlang stellen wij vast dat de aanwezigheid van de pers steeds toeneemt. Dat is ook op het Antwerpse hof van beroep te merken. Krantenjournalisten zitten op een bank in de zittingszaal, en beïnvloeden nauwelijks het gebeuren. Maar met de aanwezigheid van audiovisuele pers is het anders gesteld. Als er camera's in de zaal of in het gerechtshof aanwezig zijn, verandert het klimaat van het proces. Camera's, of fototoestellen, hebben een heel grote impact. Magistraten reageren daar allemaal erg verschillend op. Wat moeten we toestaan? Mogen verdachten gefilmd worden? Of alleen de uitspraak? Of ook de debatten?

- Wie nam deel aan de brainstorming?

Met alle betrokkenen hebben we een eerste verkennende vergadering georganiseerd. Daarbij waren wijzelf vanuit het hof van beroep aanwezig, maar

ook rechters van eerste aanleg uit Antwerpen, Mechelen, Turnhout, Hasselt en Tongeren. Er waren vertegenwoordigers van de rechtbank van koophandel en de arbeidsrechtbank. Snel bleek dat de toestand overall anders was. Op sommige plaatsen waren al wel 'persrechters'. Nergens was er veel interactie tussen rechters en pers. Bij de arbeidsrechtbanken bleek er nergens veel vraag naar het regelen van de contacten met de pers. De pers heeft daar nooit veel belangstelling voor.

- Kunnen botsende doelstellingen aan tafel verzoend worden?

Van de 'richtlijnen' werden verschillende versies na elkaar opgesteld, en telkens bijgeschaafd. We stelden vast dat we soms tegengestelde belangen hadden. De pers wil informeren. Wij moeten het recht op privacy garanderen en de beslotenheid van het beraad eerbiedigen. We hebben vergaderd, met enkele vertegenwoordigers van de audiovisuele pers erbij, en ook met Pol Deltour erbij. Ik denk dat we er uiteindelijk toch in geslaagd zijn een werkbaar evenwicht te vinden, een compromis dat voor iedereen aanvaardbaar is. En eigenlijk sluit de uiteindelijke tekst nauw aan bij wat hier op het hof van beroep in de praktijk al werd toegepast.

- Is er nu een lijst met 'toegelaten zones' voor journalisten?

We hebben een onderscheid gemaakt tussen filmen in de gerechtshoeven, en in de zittingszalen. In de gerechtshoeven mag bijna alles, behalve het afnemen van echte interviews. Omdat die eigenlijk vallen onder de noemer 'reportagewerk'. Toch moet rekening gehouden worden met het publiek. Veel mensen zijn tegen hun zin aanwezig in een gerechtshof, en mensen er dus niet zomaar gefilmd te worden. Het kan hun privéleven storen als hun omgeving hen 's avonds ziet opduiken tijdens het journaal. Het is niet hetzelfde als toevallig gefilmd worden op de openbare weg. Wat het filmen van aangehoudenene betreft, was de toestand in elk gerechtshof zo'n beetje verschillend. In sommige steden kan de pers geboeid gemakkelijk filmen, op andere plaatsen is het praktisch onmogelijk. Wij hebben bepaald dat niet-veroordeelde aangehoudenene in principe niet gefilmd mogen worden. Tenzij het gaat om zaken waar een zeer grote beroering rond is, of om personen met een heel erg publiek bestaan. In de zittingszaal blijft de rechter baas. In principe mag er gefilmd worden tot de rechter de zaak oproept. Als de advocaten van de partijen zelf toelating geven, mag ook het verloop van de zitting gefilmd worden. Maar dan nog blijft de rechter de uiteindelijke baas. Als hij oordeelt dat de openbare veiligheid in het gedrang komt, of dat een betrokkene zich bedreigd voelt tijdens de berechting, dan kan hij de pers het filmen verbieden.

- Is het werk nu af?

Het ligt in onze bedoeling dat wij binnenkort ook nog de specifieke problemen van de geschreven pers onder de loep nemen. De krantenjournalisten vragen bijvoorbeeld eerder toegang tot teksten, zoals uitspraken en dagvaardingen. Zij hechten er meer belang aan gedetailleerd verslag te kunnen uitbrengen.

## Zelfstandige fotografen in het verzet

*Na het manifest van de VVJ-werkgroep zelfstandigen - vooral onderschreven door schrijvende journalisten - dat begin dit jaar door zo'n 150 erkende beroepsjournalisten ondertekend werd, is er nu een nieuw initiatief vanuit zelfstandige fotografen.*

*Jos Verhoogen, Leuvens fotograaf die sedert 1992 voltijds persfotograaf is en hoofdzakelijk werkzaam voor de VUM, nam het initiatief tot het schrijven van een 'Open Brief'.*

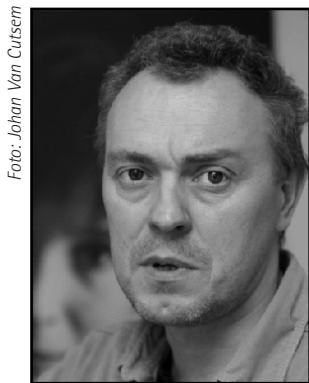


Foto: Johan Van Cutsem

Jos Verhoogen

Verhoogen: 'Het initiatief is gegroeid tijdens een vergadering van de fotopersbond waar veel zelfstandigen boos waren over de behandeling van de Erkenningscommissie. 'Die eist dat wij exclusief werken voor de media. Omdat de vergoedingen voor foto's zo sterk gedaald zijn, moeten wij echter wel andere opdrachten uitvoeren. Wij zien ons verplicht bijvoorbeeld foto's te leveren aan organisaties als 'De Gordel' of 'Kom op tegen kanker', die ons dit vragen als ze onze foto's in de krant hebben gezien. Wat is daar commercieel aan? De wetgeving dateert uit een tijd dat er nauwelijks zelfstandigen waren, en bevat artikelen die vooral bedoeld waren voor loontrekkenden. Het is de hoogste tijd dat deze Wet van '63 aangepast wordt, en ook bescherming biedt aan zelfstandigen.'

De Open Brief stelt onderbetaling aan de kaak, en mikt daarbij vooral op een oplossing via een betere wettelijke bescherming van het beroep. Met de steun van de auteursmaatschappij SOFAM, die zich richt op 'de auteurs van de visuele kunsten', circuleert thans een nieuwe petitie. Deze werd inmiddels ondertekend door een 100-tal personen. De gangmakers achter het initiatief willen met het resultaat binnenkort naar 'alle betrokken ministeries' om een wetswijziging af te dwingen.

De Open Brief bevat een aanklacht tegen het feit 'dat de vergoedingen voor zelfstandigen sinds een vijftal jaren in vrije val zijn', ondanks zware eisen inzake flexibiliteit, snelheid, beschikbaarheid,

bereikbaarheid... en het feit 'dat de nieuwe evoluties in de technologie' gepaard gaan met 'nieuwe verwachtingen, eisen en investeringen'. Zo is de gemiddelde prijs voor een krantenfoto in de periode 1996-2001 gedaald van 1.170 tot 975 Bef., terwijl de investeringen in apparatuur (cfr. digitalisering) fors gestegen zijn. Het resultaat is een daling van het globale inkomen de afgelopen vijf jaar met 15 tot 20 procent, want het aantal opdrachten is niet evenredig gestegen. In de meeste gevallen is het overigens sociaal en familiaal niet aanvaardbaar om nog meer uren te presteren. De schrijvende journalisten ondergaan hetzelfde lot.

Als oplossing pleit men voor een grondige herziening van de Wet van 30 december 1963 betreffende de erkenning van de titel van journalist. Uitgevers en SOFAM dienen overeenkomsten te sluiten over tarieven aan zelfstandigen, die door de uitgevers moeten worden nageleefd op straf van het schrappen van subsidies. Ook bij het belasten van uitgevers dient rekening gehouden te worden met het al dan niet toepassen van deze tarieven. Bovendien zou enkel wie een perskaart bezit, nog opdrachten kunnen uitvoeren voor media. Daarmee wordt gehoopt de oneerlijke concurrentie van 'pseudoperslui en bijverdieners die aan oneerlijke prijzen werken' te beperken, en daarmee wil men ook jonge journalisten een betere bescherming bieden. Het hoeft geen betoog dat een en ander dient gepaard te gaan met de invoering van een sluitend controlesysteem op alle uitgaven van dag- en weekbladen, en van informatieve reclamebladen.

(LV)

P.S. Wie de concrete tekst wil ontvangen stuurt een mail naar [jos@verhoogen.be](mailto:jos@verhoogen.be)

## Werkgroep zelfstandigen vergadert met VVJ-voorzitter

Op woensdag 16 januari om 19.30 u. houdt de werkgroep zelfstandigen van de VVJ haar volgende vergadering. De gast die we dit keer hebben uitgenodigd is VVJ-voorzitter Luc Standaert. Onderwerp van gesprek is de verbetering van de dienstverlening vanuit de VVJ aan zelfstandigen. Aanleiding is het feit dat de raad van bestuur de verhoging van de lidgelden voor 2002 deels gemotiveerd heeft met

het feit dat men die dienstverlening wil gaan verbeteren. De werkgroep is over enkele dagen terzake klaar met een document. De vergadering gaat door in de nieuwe VVJ-kantoor in het Résidence Palace in Brussel, waarvan adres elders in dit nummer. Wie het document met desiderata van de werkgroep wil ontvangen mailt naar [luc.vanheerentals@pi.be](mailto:luc.vanheerentals@pi.be)

## Toeschouwer of acteur?

Een jaar of tien geleden, tijdens de Golfoorlog, introduceerde CNN een nieuwe taak voor de journalisten van de westerse wereld. De bevoorrechte toeschouwer op de eerste rij, die de journalist moet zijn, stapte op de scène en werd acteur. Soms heel potsierlijk. De twee antagonisten van het stuk, George Bush senior en Saddam Hoessein, wisselden hun replieken uit via de camera, zoals in een Franse boulevardkomedie de ruziënde echtgenoten converseren via het kamermeisje. Sedertdien is de TV-camera deel gaan uitmaken van het wapenarsenaal der generaals. En met het acteren wordt het hoe langer hoe erger. De correspondent van Fox TV, het Amerikaanse kanaal van Rupert Murdoch, zei in één van zijn verslagen uit Kaboel, geciteerd door The New York Times: "If I came across Bin Laden, I would kill him myself". Zijn baas was heel tevreden. De ratings van Fox vliegen de hoogte in.

Ik moest eraan terugdenken toen ik een aantal commentaren las na de viering van dertig jaar Vlaams Parlement. Eén van de collega's vond dat het tijd werd voor politici en journalisten om "een nieuw klimaat te creëren". Journalisten creëren geen klimaten, behalve in dictatoriale regimes. Zij stellen vast, verslaan, trachten te begrijpen en te verduidelijken, ventileren een opinie, als zij door hun deskundigheid iets kunnen bijdragen tot een beter begrip bij het grote publiek. Zij zijn het medium, de tussenpersoon, tussen de gebeurtenis - in dit geval de politiek - en het publiek. De rollen moeten daarbij steeds duidelijk blijven: de politicus wil een boodschap verkopen, de journalist wil zijn publiek informeren. Dat is het spanningsveld

tussen politiek en journalistiek, een gezonde spanning, zolang elk van de twee partijen respect heeft voor de rol en de taak van de andere. De zwakheden van de andere willen exploiteren hoort niet tot dat spel. Politici en andere actoren in de samenleving proberen dat via "primeurs" en "lekken". Doorgaans niet uit liefde voor de waarheid of voor de voorlichting van het publiek, maar uit eigenbelang. En het werkt meestal. Opgejaagd door zijn commerciële directie kan de journalist zelden weerstaan aan de verleiding om zijn "dix minutes de gloire" te beleven in Ter Zake, zelfs als hij met zijn ellebogen zou aanvoelen dat men hem wil misbruiken. Het verhaal Di Rupo blijft hiervan het schoolvoorbeeld. En het gaat nu nog verder. Elke dag zie ik bovenaan een regionale pagina het zinnetje "Hebt u nieuws dat u in de krant wil?", gevolgd door een telefoonnummer. Een ideaal kanaal voor een verzuurde éénmans actiegroep om zijn buurman, zijn huisbaas, zijn burgemeester of zijn nonkel Gust de duivel aan te doen. Velen zijn trouwens in een discussie al wel eens bedreigd geweest met het zinnetje "Pas op, of ik stap naar de pers". Een zwaarder affront kan men de geloofwaardigheid van de journalistiek niet aandoen.

Journalisten van alle generaties hebben moeten vechten tegen allerlei voorgedijnen en dictaturen. Vandaag is dat de dictatuur van de markt. Dit wordt het moeilijkste van alle gevechten, omdat de journalisten voortdurend moeten vreezen voor hun eigen baan. Ik wens ze veel moed toe en vooral veel beroepsfierheid.

Jacques VANDERSICHEL, Actief gepensioneerde.

Lezersbrief

## Onder embargo

De Vereniging van de Vlaamse Radio- en Televisiepers heeft met een motie gereageerd op het feit dat het weekblad **Expres** nog slechts een kopblad blijft van 'Dag Allemaal'. De Vereniging stelde vast dat op korte tijd drie tv-bladen zijn verdwenen: 'Telepro', 'Bonanza' en 'Expres'. Managers zullen dat ongetwijfeld beoordelen als een normale sanering op een overbezette markt. Tegelijk is het echter ook een verschraling van het aanbod. Bovendien wordt eens te meer de werkgelegenheid bedreigd van collega's, die op geen enkele manier verantwoordelijk zijn voor het chaotisch beleid waaronder het blad de voorbije jaren leed. De Vereniging kan enkel de hoop uitdrukken dat voor de betrokken collega's een behoorlijke oplossing wordt gevonden en roept uitgevers en journalisten op om zich grondig te bezinnen over de huidige crisis in de pers die niet alleen aan de conjunctuur kan worden toegeschreven, maar ook te maken heeft met een verlies van waarden'. ●●● In de redactielokalen te Kobbegem werd beroepsjournalist **Ivo Van Hassel** uitgewuifd na een keurige staat van dienst van bijna veertig jaar. Van Hassel stond achtereenvolgens op de loonlijst van Het Laatste Nieuws, NV Hoste, De Persgroep en NV Aurex. Ivo Van Hassel haalde per 30 november zijn pensioen op de gezegende leeftijd van 65 jaar en drie weken. 'Hoe doet een journalist dat, oud worden bij De Persgroep?' vond Van Hassel een goede vraag, waarop hij het antwoord korte tijd schuldig bleef. Van Hassel eindigde als reporter op de algemene redactie, was voordien chef eindredactie. Nog daarvoor verzorgde hij de buitenlandrubriek. Steeds had hij daarbij ook een aparte belangstelling voor cultuur. ●●● Bij 'De Zeewacht' is hoofdredactrice **Tine Heddebouw** enkele weken geleden vertrokken. Haar afscheid leidde tot een hele stoelendans, waarbij nog niemand definitief heeft plaatsgenomen op haar stoel. ●●● Op de redactie van De Standaard Online kwam zopas stagiaire **Isabel Daems** de ploeg versterken. In het kader van een opleiding webmaster aan de KUL zal zij er gedurende zes maanden meedraaien. ●●● VRT-nieuwsbaas **Jos Bouveroux** heeft zich onlangs behoorlijk boos gemaakt over een meisje van Radio 4 FM dat zomaar een VRT-bericht overnam, zonder bronvermelding. Collega's die ooit bij Belga diensten hebben geklopt of nog kloppen, zullen bij dit incident raar opgekeken hebben. Jarenlang werden er door de VRT dringende Belga-berichten de wereld rondgetoeterd alsof ze die van God zelf hadden gekregen. Geen bronvermelding en ook geen haan heeft erover gekraaid. ●●● 'Het einde der pilaren, Karel De Gucht en Johan Van Hecke, opgetekend door **Dirk Achten** en **Yves Desmet**' werd zopas aan de pers voorgesteld. Het boek werd uitgegeven bij Houtekiet, telt 204 p. en kost 695 Bef. (17 euro). ●●● 'De L & H Files - Lernout & Hauspie - Het verhaal en de geheimen' is van de hand van FET-journalisten **René De Witte** en **Luc Van Aelst** en van freelance journalist **Luc Van Peteghem**. Dit boek verscheen bij Lannoo en telt 400 p. ●●● Nog tot 6 januari is de **World Press Photo tentoonstelling 2001** te bezichtigen in het Caermersklooster te Gent. Toegang is gratis.

## Reddy De Mey: 'Journalist met fruitmand moest ook beelden maken'

*Ex-VRT-journalist Reddy De Mey haalde andermaal zelf het nieuws. Na de persoonlijke perikelen die van hem eerder al een mediafiguur maakten, haalde hij op 5 december de frontpagina van Het Nieuwsblad en Het Volk. 'Hij wordt verdacht van brandstichting en mishandeling van zijn vrouw.'*

Foto: Peter Maenhout



Reddy De Mey

Reddy totaal ontredderd in de kelder van zijn woning, met naast hem een politieagente die breed met de armen zwaait. Reddy met bloedsporen op zijn trainingspak en op zijn armen, en met iets witachtigs op de lippen. 'Reddy De Mey gaat door het lint'. In de media groeide nog dezelfde week het besef dat de pers misschien zelf wel door het lint was gegaan. Her en der verschenen kritische stukjes.

Reddy De Mey: 'Die fotografe was daar nog voor de hulpdiensten. En daar staat ge dan. Een beeld zegt meer dan duizend woorden. Met die fotografe heb ik vroeger nog collegiaal op dezelfde lijn gestaan. De journalist ken ik niet. Het schijnt dat hij stagiair-journalist is. Een free-lance journalist is me nadien komen opzoeken met een fruitmand. Hij moest wel ook beelden maken van dit huis. Ik heb wel meer sympathiebetuigingen gekregen van journalisten. Iemand van Humo heeft ook gebeld. Ze willen hier iets over schrij-

ven. Neen, van de VRT heb ik niets gehoord.

Moet ik nu een recht op antwoord eisen? Dat heeft niet veel zin. Ze doen daar toch mee wat ze willen. Ik heb erover gedacht naar Goedele te stappen voor haar 'Recht van Antwoord'. Maar dan geef je ook weer een podium aan die andere partij. Dat zoiets op die manier in de kranten geraakt, begrijp ik niet. Waar ligt de verantwoordelijkheid van een eindredacteur, hoofdredacteur, verantwoordelijke uitgever? Is een colofon dan zomaar een gedrukt namenlijstje? Pas op, ik wil lokale perslui hun brood niet afnemen. En met lay-out doen ze natuurlijk wat ze willen. Tegen de grootte van een foto kan je helemaal niks ondernemen. Maar kranten zouden toch moeten beseffen waar ze mee bezig zijn. Ik was helemaal niet dronken. Ik raak al twee jaar geen druppel alcohol meer aan, uiteraard had ik dat dus ook die avond niet gedaan. En ik ben niet opgepakt door de rijkswacht. De politie is tussengekomen.

Er is duidelijk nog véél werk voor een deontologische commissie. Ik ben de eerste om toe te geven dat ik een vreselijke stommitieit begaan heb. En ik vind het ook niet belangrijk wat Jan Publiek van mij denkt, die moeten mij niet betalen. Maar dit was over de rand.'

(AD)



Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers Cvba.

*... geniet het vertrouwen van duizenden auteurs*

Auteurs, componisten, uitgevers, dichters, romanschrijvers, dramaturgen, cineasten, scenario- en dialoogschrijvers, fotografen, grafici, tekenaars, kunstschilders, beeldhouwers, arrangeurs, bewerkers, vertalers, choreografen, ...

Afdeling Communicatie

**Nieuwe website**

Tel. 02/286 82 41  
 Fax 02/230 38 11  
 GSM 0475/71 86 92  
 Http://www.sabam.be  
 E-mail: [thierry.dachelet@sabam.be](mailto:thierry.dachelet@sabam.be)

# Mens achter het nieuws

## Rudi Vranckx of de man die werkt als hij niet werkt

*Het is maandag 3 december 2001 en 11.10 uur. "Dit jaar werk ik niet meer" zegt Rudi Vranckx, gezeten in één van die babbelhoeken van het VRT-gebouw aan de Brusselse Reyerslaan.*

*Het is dinsdag 4 december 2001 en 19.10 uur. In beeld op VRT TV-1 zien we de heer Rudi Vranckx met een "oortje" aan zijn oor en een microfoon in de hand in het midden van Tel-Aviv. Hij knikt nog naar de ankervrouw in de Brusselse studio om aan te geven, dat alles "loud and clear" is en steekt dan zijn gebalde reportage af over de jongste Palestijnse aanslagen, Israëlische bommen en granaten, Arafat en Sharon. Nog een geluk dat hij dit jaar niet meer zou werken.*

Wout Pittoors

Foto: Johan Van Cutsem



Rudi Vranckx

Blijkbaar steekt de oorlogsreporter van de VRT-TV (42) zo in mekaar. Als er ergens in het Oosten (dat is nu eenmaal zijn sector) een matrakkensabbat uit de hand loopt of er plots teveel kogels tegelijk binnen te fluiten, dan is hij weg en het zullen dikke verhuistouwen moeten zijn om hem tegen te houden. En hij leeft nog. "Zorg toch maar goed voor jezelf" hoorden we een kennelijk bezorgde ankervrouw Martine Tanghe zeggen aan het einde van een rechtstreeks gesprek met Rudi toen die, staande in het Afghaanse stof en omgeven door nogal wat schietgraag volk, even stond uit te leggen hoe de toestand van Osama Bin Laden en zijn volgelingen zo stilaan aan het verkrumelen was. Aan de Reyerslaan waar intussen het nieuws over het gruwelijk lot van een aantal van Rudis collega's al bekend was begon men de toekomst van hun mannetje ter plaatse donker in te zien.

"En toch heb ik daar aan de Pakistaans-Afghaanse grens en in Afghanistan zelf vrij ongevaarlijk geleefd" meent Vranckx. "In de buurt van de Kosovo was ik destijds dicht bij het einde van mijn kaarsje. Vooral toen de V.N.-troepen aan het scheppen van een niemandsland tussen de Serviërs en de Albanese Kosovaren begonnen. De terugtrekkende Servische soldaten waren niet alleen tot op de tanden gewapend maar ook nog goed voorzien van drank. Toen onze jeep de grens van het niemandsland passeerde hadden ze blijkbaar nog maar een paar neutjes op en bleef het allemaal bij wat dreigen en schelden. De jeep die een half uurtje later arriveerde botste op dezelfde bende maar toen had die de voorraad flessen al flink aangesproken en werd er geschoten. Dat kostte een van mijn collega's het leven."

Vranckx - die geschiedenis studeerde aan de KUL en een postgraaduaat communicatiewetenschappen aan de VUB volgde - begon zijn carrière als reporter bij de VRT in 1988. Zijn eerste gevaarlijke opdracht ging richting Roemenië waar de toenmalige dictator Ceausescu pas was omgebracht en er in het wapengekletter dat volgde eigenlijk niemand nog veilig over straat kon lopen. Aan een grenspost was zijn VTM-collega Danny Hué zomaar doodgeschoten. "Roemenië was een huiveringwekkende ervaring" zegt hij maar wat hij later in Afrika en tijdens zijn reportages over de Golfoorlog zou beleven was ook al niet direct onder de rubriek "plezierreisjes" te klasseren.

Maar je bent nu eenmaal oorlogsverslaggever of je bent het niet. Om zich aan toestanden en terreinen aan te passen heeft hij bij het Belgisch leger de speciale oefeningen gevolgd, die nuttig kunnen zijn in situaties waarbij mensen elkaar naar het leven staan. Een desk-job bij de TV-nieuwsdienst ziet hij intussen niet zitten. "Ik vrees voor de lijm die je dan aan je achterste krijgt" zegt hij. Maar een opdracht als Wetstraat-verslaggever spreekt hem wel degelijk aan. Met de microfoon onder de neus van de premier en die man dan maar vragen stellen waarop hij eigenlijk liever niet zou antwoorden.

Zo te zien wordt dat niet zijn onmiddellijke bediening. Jammer genoeg brandt er nog te veel in de wereld en zeker in het Oosten. Rudi zet die reistas nog niet in de kelder.

## Hugo De Ridder en Karel Anthierens: 'Op deze kleiduiven mag geschoten worden'

*Hugo De Ridder en Karel Anthierens traden ter gelegenheid van de tweede jaarlijkse persconferentie van het Fonds Pascal Decroos uit de anonimiteit. Zij hebben twee jaar deel uitgemaakt van de onbekende jury die de beursaanvragen beoordeelde. De andere twee juryleden blijven actief, en krijgen er twee nieuwkomers bij.*

Ann Deceunynck



Foto: Hugo De Ridder

Hugo De Ridder



Foto: Karel Anthierens

Karel Anthierens

Hugo De Ridder: 'Wij zijn als kleiduiven. Nu mag men op ons schieten. Die anonimiteit was goed, maar het is ook goed dat wij ons nu bekend maken. En dat twee anderen onze plaats zullen innemen.'

Het Fonds Pascal Decroos werd in 1999 opgericht ter nagedachteenis aan onderzoeksjournalist Pascal Decroos. De stichters hadden en hebben de bedoeling onderzoeksjournalistiek te stimuleren. Koen Van Wichelen werd het afgelopen jaar door Ides Debruyne opgevolgd als directeur en stuwende kracht achter de organisatie. Het Fonds laat zich voor het afvaardigen van de juryleden adviseren door een Adviesraad. De jury bestaat uit vier leden waarvan drie met een gedegen journalistieke ervaring en één met een andere relevante achtergrond. Geen enkel jurylid staat op de loonlijst van één van de mediabedrijven in Vlaanderen.

In 2001 kreeg het Fonds 45 aanvragen voor Werkbeurzen. 27 daarvan werden er toegekend. Die waren goed voor toegekende beurzen ten bedrage van 4,6 miljoen Bef. (115 964,59 euro).

Ydes Debruyne: 'De bijzondere journalistieke projecten die de voorbije maanden gerealiseerd, gepubliceerd of uitgezonden, werden, tonen aan dat het Fonds zijn brugfunctie waarmaakt en voor toegevoegde waarde zorgt in de Vlaamse media.' De projecten waren van Dieter Telemans (wereldmuziek), Marc Hoogsteyns (Kongomani), Raf Custers (Cri d'alarme au Kivu), August Thiry (Mechelen aan de Tigris), Guy Janssens (In de schaduw van

Schuman), Dirk Barrez (Antiglobalisme), Guy Van Gestel (Te Gek!), Ludo Abicht (God is mijn getuige); Kristien Bonneure (Wie wordt rijk van Kosovo), Jeroen Wils (Op fraude betraapt), Maya Van Leemput (Agence Future), Aart De Zitter (De Zeepebel) en Heidi Verdonck (Joodse kinderen ondergedoken bij Vlaamse Boeren). Vanaf volgend jaar zal het Fonds zijn activiteiten niet beperken tot het uitkeren van Werkbeurzen. 'Elk jaar leveren duizenden studenten met bloed, zweet en tranen een afstudeerscriptie af. Elk jaar weer raken de meeste van die werkstukken, slechts gelezen door één enkele docent, voorgoed in de vergetelheid. Daarom zal het Fonds vanaf 2002 elk jaar een geldbedrag uitloven, voor een afstudeerscriptie die niet alleen van

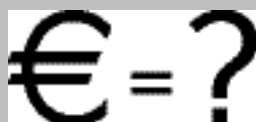
hoog wetenschappelijk niveau is, maar tegelijk als basis kan dienen voor een opmerkelijk journalistiek verhaal.'

Uittredende juryleden De Ridder en Anthierens kregen de gelegenheid hun ervaringen toe te lichten.

De Ridder: 'Wij hielden rekening met relevantie, gedurfdheid, slaagkansen. Meestal kwamen wij met ons vieren zeer snel tot dezelfde conclusies. Op de meeste gerealiseerde projecten zijn wij zeer trots. Over het algemeen vinden wij dat wij te weinig aanvragen kregen voor projecten van onderzoeksjournalistiek. Bijzondere journalistieke projecten zijn er wél meer. Ook kranten en tijdschriften kwamen nogal weinig aan bod, hoewel het initiatief eigenlijk op de eerste plaats daarvoor bedoeld was. Misschien kunnen de criteria licht aangepast worden om hieraan te verhelpen.

Karel Anthierens: 'Het is jammer dat er niet méér onderzoeksprojecten werden ingediend. Ik ben bang dat er in Vlaanderen niet veel meer aan onderzoeksjournalistiek wordt gedaan. Tout court. Het is wellicht tegen de geest van de tijd. Zeker voor free-lancers, die er waarschijnlijk niet eens aan denken. Met onze jury zijn wij op korte termijn een vriendengroep gaan vormen. Meningsverschillen werden altijd harmonieus opgelost.'


Het Fonds Pascal Decroos is gevestigd aan de Kol, Bourgstraat 90 te 1030 Brussel (tel. 02/705.59.19). De website is te vinden via [www.fondspascaldecroos.com](http://www.fondspascaldecroos.com).



Vraagje over de euro?  
Bel gratis



*De Vlaamse Infolijn*

**0800-3 02 01** 

elke werkdag tussen 9 en 19 uur

in samenwerking met de federale overheid

Helpt ook u de mensen de weg te vinden naar  
de Vlaamse Infolijn?





REGIONALE UITGEVERSGROEP N.V.

toekomstgericht  
blijven



**GAZET VAN ANTWERPEN**

n.v. De Vlijt

03-210 02 10

**HET BELANG VAN LIMBURG**

Concentra Uitgeversmaatschappij n.v.

011-878 111